

Előszó

A tanulmánykötet célja, hogy a Magyar Honvédségben szolgáló hivatásos, szerződéses katonák, honvédelmi alkalmazottak környezettudatosságát korszerű ismeretanyag megalkotásával emelje magasabb szintre olyan tudásbázis létrehozásával, amely a következő csomópontok mentén próbálja formálni az olvasók szemléletét:

- a környezetvédelem fontosságának megértése szempontjából meghatározó ismeretek (alapfogalmak, környezeti elemek, szennyezések jellemzői);
- a környezetvédelem és a környezetbiztonság kapcsolata (komplexitás, globális és regionális biztonság, védelmi stratégiák, a környezet megóvásának felértékelődése, a környezet változása mint veszélyforrás);
- a környezetvédelem kérdéseinek jogszabályi háttere itthon és az unióban;
- a környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés keretei (ESG, EMAS);
- a környezetvédelem és a védelmi beszerzések szabályozása itthon és az unióban;
- a Magyar Honvédség és a természetvédelem kapcsolata (cél, értékek és elvárások, kihívások, kockázatok és válaszok);
- a haderő működésének hatása az épített és természetes környezetre (katonák a környezet védelméért, megelőzés és alkalmazkodás);
- a katonai vezető feladatai a környezet védelmében (tervezés, szervezés, végrehajtás);
- a környezet védelme más országok hadseregében és a NATO-ban.

Az ismereteket úgy csoportosítottuk, hogy abban minden munkavállaló megtalálja az érdeklődésének és a munkaköri kötelezettségének megfelelő információkat. Igyekeztünk úgy fogalmazni, hogy a szakmaiság ne menjen az érthetőség rovására. Szerzőinket is úgy kértük fel, hogy az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok – lehetőség szerint – egyensúlyban legyenek. Az írásokat a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző

Kar Katonai Műszaki Doktori Iskola oktatói és kutatói, valamint a Honvéd Vezérkar és a Magyar Honvédség Kis József 86. Helikopter dandár munkatársai jegyzik. Figyelemmel voltunk annak a felmérésnek az eredményeire is, amelyet a Magyar Honvédség környezettudatosságának megismerése érdekében végeztek, s amely felmérés eredményeit értékelhettük.

Meggyőződésünk, hogy az éghajlatváltozás okozta, egyre szélsőséesebb időjárás komoly hatással lesz a természeti környezet rendszereire, az egyes környezeti elemekre. Mindezek következtében katonáink fokozott igénybevételnek vannak és lesznek kitéve, hiszen feladataik jelentős részét – legyen az békeművelet vagy válságreakgálás – terepen hajtják végre. Mindezekon túl a katonai erő – amely maga is nagy szennyező – oszthatatlan felelősséget visel abban, hogy saját működése során egyre nagyobb figyelmet fordítson a környezet védelmére. Többszörösen érintettek vagyunk, így a katonai létesítmények működtetése, anyagi készleteink tárolása és használata, valamint a haditechnikai eszközök üzemeltetése, továbbá a képzés, a kiképzés, a felkészítés során kiemelt figyelemmel kell lennünk erre a területre.

A tanulmánykötet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem megbízásából, a Teremtésvédelmi Kutatóintézet „Fenntarthatóság, állóképesség – az éghajlatváltozás és az ahhoz való alkalmazkodás társadalmi kihívásai” projekt keretében valósult meg. A projekt támogatója a Technológiai és Ipari Minisztérium.

Budapest, 2024. november 2.

Padányi József